

1893-07-02

AFSENDER

Johan Rohde

MODTAGER

Emil Hannover

FAKTA

Dokumenttype:

Brev

Sprog:

Dansk

Dateringsbegrundelse:

Datering i brev.

Afsendersted:

Tønning

Omtalte personer:

Alice Hannover

Arkivplacering:

Den Hirschsprungske Samling

DOKUMENTINDHOLD

Rohde har erfaret, at Hannovers ægteskab er i problemer og forsøger at trøste ham. Han fornemmede allerede at det gik dårligt forrige vinter, men havde håbet på forsoning imellem de to. Imidlertid har parret nu ladet sig separere. Alice Hannover har tilsyneladende forelsket sig i en anden. Rohde mener at denne forelskelse kun er udtryk for et forbigående lune, og at hun, når det er drevet over, vil vende tilbage til Hannover. Han er bekymret for, om Hannovers æresfølelse vil forhindre ham i at lade hende vende hjem, og opfordrer ham til at tage imod hende med åbne arme.

TRANSSKRIFTION

Victoria Hotel

Tønning

Slesvig

D. 2-VII-93.

Kjære, gode Ven! De har igjen sendt mig et Brev saa sørgmodig og fortvivlet, at jeg ikke tror, at jeg nogensinde har modtaget saa trist et Brev. — De slutter det med at bede mig ikke at spørge; dette skal jeg ogsaa afholde mig fra; jeg forstaa fuldt ud, hvor pinagtige Spørgsmaal i Øjeblikket maa være Dem. Som en god Ven af Dem kan jeg dog ikke afholde mig fra at tale til Dem om Deres Ulykke; — det modsatte vilde stride imod, hvad jeg anser for en Vens Pligter. — Skulde De imidlertid være saa opreven i Øjeblikket, at ogsaa dette er Dem ubehageligt, saa lad være med at læse, hvad der staar, put det i Kakelovnen, naar vi senere ses, kunne vi saa maaske faa Lejlighed til at tale derom.

At Deres Hjem var ramt af en eller anden Ulykke, saa jeg strax, da jeg vendte hjem fra min Udenlandsrejse sidste Vinter — Det var jo umuligt for en gammel Husven ikke at lægge Mærke til det pinlige Forhold, der nu herskede imellem Dem og Deres Hustru, hvormeget De end gjorde for at skjule det. Og da Deres Hustru var rejst, og jeg besøgte Dem, var Deres Hjem ikke mindre trist; jeg saa hvor mandigt De kjæmpede, og hvor forfærdeligt De led. Desværre, tænkte jeg, er Ulykken af den Art, at ingen Trediemand kan hjælpe — og dog overvejede jeg ofte, om jeg dog ikke burde tale til Dem om Ulykken, at De kunde komme til at lette Deres Hjærte.

At Deres Sorg havde et saa stort Omfang, som De nu fortæller mig, troede jeg dog ikke, og da jeg forleden rejste fra Kjøbenhavn, og hørte at Deres Kone atter havde boet hos Dem i

Reventlowsgade, ventede jeg, at det kun var et Tidsspørgsmaal, naar jeg atter skulde se Dem lykkelige.

Sagen er jo den, at dette som det synes absolutte Brud imel-

[2]

lem Dem og Deres Hustru er saa fuldkommen uforstaaelig for den, der har kjendt Deres lykkelige Samliv. Jeg har set flere Ægteskaber af tvivlsom Kvalitet; men Deres, det blev jo af alle som kjendte Dem, nævnt som et Mønsterægteskab. Ingen, saaledes syntes vi, der kom til Dem, passede saadan sammen som De og Deres Kone.

Jeg har derfor meget ondt ved at tro paa at det — tiltrods for alt det ulykkelige, der er hændet — virkelig nu skulde være forbi imellem Dem og Deres Kone for bestandig. Og skulde det vise sig umuligt at bygge Forholdet op igjen, tror jeg — vil Hindringen ikke ligge hos Deres Kone til syvende og sidst.

Jeg nærer ligesom De selv — efter Deres Udtalelser i Brevet — den sikre Tro, at hun kommer tilbage til Dem, og jeg troer, at hun vil komme længe før De maaske venter det. —

Kjære Ven! Jeg mener at kjende Dem nogenlunde godt — og for hvert Aar jeg har kjendt Dem, er jeg kommen til at holde mere og mere af Dem — og en af de Egenskaber som jeg navnlig har skattet højt hos Dem, er at De altid — hvad der er saa sjældent — har vist Dem som en Mand, som en helt igjennem nobel Mand, og jeg kunde derfor tænke mig at, hvad der nu, da Forholdet imellem Dem og Deres Hustru er løsnet saa stærkt, at det der nu da kun 2 Lovens 3 Stempel 1 mangler i at legalisere Bruddet, vilde være den væsentligste Hindring for en eventuel Forsoning var Deres Æresfølelse.

Men har jeg forstaaet Deres Udtalelser ret, saa har Deres Hustru med al den Sorg og Elendighed, hun har forvoldt Dem, dog ikke bedraget Dem. Hun har jo aabent tilstaaet Dem sine Planer og sin Tilbøjelighed.

[3]

At en Mands — en virkelig Mands — Ære skulde kunne tilføjes Saar af en Kvinde paa denne Maade, har jeg nu altid haft ondt ved at forstaa. Thi den Art Handlinger have, hvor vel overvejede de end udføres[,] et rent instinktmæssigt Udspring. Det er ligesom et slags Vanvid, der griber den paagjældende; han eller hun gjør det, fordi han eller hun ikke kan lade være dermed, hvor taabeligt det end kan synes dem. De er slet ikke Herrer over

disse Følelser.

Deres Kone har jo ikke forladt Dem, fordi hun ikke holder af Dem eller ikke synes at passe for Dem. Og hun er ikke greben af en Tiltrækning til den anden, fordi hun hos ham fandt flere af de Egenskaber, som hun i sin Tid søgte hos Dem. Hun er rejst med den anden, greben af en ganske uvilkaarlig fysisk Attraa, naturligvis — og ikke af nogensomhelst anden Grund. Saalænge denne Attraa holder sig og finder næring hos den anden Part, kommer hun selvfølgelig ikke tilbage, men sligt plejer jo ikke at holde sig overdrevent længe, og saa kommer Tilbageslaget. At hun ligefor Dem har affekteret noget andet, siger jo intet, det vil enhver naturligvis gjøre — Men slappes den rent fysiske Interesse blot en lille Smule, vil hun hurtigt, opdage, hvor sørgeligt et Bytte hun har gjort, og hun vil sikkert meget snart erkjende, at, naar hun har levet fem Aar med Dem, vil fem Uger med ham være umulig at faa Ende paa.

Som sagt, jeg troer, som De, at hun kommer tilbage — og hvorfor saa ikke tage imod hende og være glad ved hende — I den smukke Legende Deres Forfædre har efterladt os, har vi dog allesammen altid haft den største Sympattie med den "fortabte Søn", og vi har saa udmærket forstaaet den gamle

[4]

Fader, der faar den festlige Modtagelse; og en Kone er dog mere for en Mand end en Søn for en Fader.

De skal naturligvis ikke gjøre det for hendes Skyld — ligesaa lidt som Faderen tog imod Sønnen for dennes Skyld — ; De har sikkert strakt Dem saa vidt, som det overhovedet er muligt, og udvist en Taalmodighed saa stor, at jeg har maattet læse Deres Brev om for ikke at tro, at jeg havde læst fejl — at De er ansvarsfri — men De bør tage imod hende for Deres egen Skyld; fordi De nu stadigt holder af hende, og fordi De næppe ævner at leve Livet alene og kun vanskeligt vil kunne leve finde én, der kan erstatte Dem hende.

Kan De undvære hende, ja da bliver Forholdet et andet, men det troer jeg endnu ikke De kan — det vil sige naturligvis under Forudsætning af, at hun havde Lyst til atter at vende tilbage til Dem.

Jeg synes det er rigtigt, at De er gaaet ind paa Separation, ligesom jeg troer at enhver Tilnærmelse fra Deres Side vil være uheldig. Jeg synes imidlertid, at det er uheldigt, at De har indviet selv nærmere-

staaende i Deres Skilsmisseplaner for, ja, kjære Ven, fordi jeg ikke kan opgive Haabet om atter at se et lykkeligt Samliv imellem Dem og Deres Hustru.

Se nu kjære Ven at holde Humøret oppe saa godt De kan, det er en grænseløs stor Sorg, der har ramt Dem, og det bliver vel ikke godt for Dem for det første.

En venlig Hilsen fra Deres hengivne
Johan Rohde

Victoria Hotel Tomning. S. 2. - VII - 93.
Sesvig.

Kjære, gode Ven! De har igaa sendt mig et Brev saa søjmsodig
og fortvilet, at jeg ikke tror, at jeg nogensinde har modtaget saa
mål et Brev. - De slutter det med at bede mig ikke at spørre,
dette skal jeg ogsaa afholde mig fra; jeg forstaa fuldt vel, hvor
pinagtige Spørgsmaal i Afslæbets man vær Dem. . . Som en
god Ven af Dem kan jeg dog ikke afholde mig fra at tale til
Dem om Dens Ulykke; - det modvarte vildt stød imod, hvad
jeg ander fra en Ven Løjles. - Skuld De imidlertid vær saa
opmærksom i Afslæbets, at ogsaa dette er ettem ubehageligt, saa lad vær
med at løse, hvad det staa, guds det: Kærligheden, naar vi
sees ses, kommer vi saa maaske fra Løjles til at tale dem.

At Dens Hjem var rans af en eller anden Ulykke, saa jeg
tror, da jeg vandre hjem fra min Udenlandsrejse sidste Vinter -
at var jeg umuligt for en gammel Husven ikke at lægge Mærke
til det pinligt Forhold, der nu herskede imellem Dem og Dens
Hustru, hvor meget De end gjorde for at skjule det. Og da
Dens Hustru var sygt, og jeg besøgte Dem, var Dens Hjem
ikke mindre trist; jeg saa hvor mandigt De kæmpede, og hvor
forfærdelig De led. Desværre, tænkte jeg, er Ulykken af den
Art, at ingen Trediemand kan hjælpe - og dog usvigtet jeg ofte,
om jeg dog ikke kunde tale til Dem om Ulykken, at De kunde
komme til at lide Dens Hjerte.

at Dens Sorg havde et saa stort Omfang, som De nu fortæller
mig, troede jeg dog ikke, og da jeg nu forleden rejste fra Kjøben-
havn, og ville at Dens Komme attes havde boet hos Dem i
Rindallens Gade, vendte jeg, at det kun var et Tidsspørgsmaal,
naar jeg attes skulde se Dem lykkelige -

Sagen er jo den, at dette som det synes absolutte Brud imod

len. Dem og Dens Hustru er saa fuldkommen uforsvarede for
den, de har tjendt Dens Lykkelig Samling. Jeg har set flere
Oglorelse og tvivlsom Khabitet; men Dem, det ble jo af alle
som kjendte Dem, nemlig som et Mönstergeselskab. Tager, saa-
ledes syntes vi, de kom til Dem, ^{persele} saaledes sammen som De
og Dens Kone.

Jeg har dog meget ondt ved at tro paa et da - tilhørs for
alt det ulykkelige, de er blevet - vistnok en skuld var fort
imellem Dem og Dens Kone for betændt. Og skuld det vis
sig imidlertid at begge Forældres op igjennem, trose sig - vil skind
gen ikke ligge hos Dens Kone til opvæde og sidde.

Jeg mener ligesom De selv - efter Dem Udvalde: Men - du
siger Tro, at hun kommer tilbage til Dem, og jeg Tro, at hun vil
komme tilbage for De massen venter det.

Kjære Ven: Jeg mener at kjende Dem regelmæssigt godt - og for hvert
Aar jeg har kjendt Dem, er jeg kommen til at holde mere og mere
af Dem - og en af de Egenskaber som jeg navnlig har skattet
højst hos Dem, er at De altid - hvad der er saa sjældent
hac vist Dem som en Mand, som en helt igjennem rettel Mand,
og jeg kunde derfor tænke mig at, hvad der nu, da Forældres
imellem Dem og Dens Hustru er ligesom saa stærkt at dog, ^{der nu}
hans Lovers Hængsel mangler: at legalisere Bridesket, vilde
mere den værdigste Hædering for en eventuel Forsoning
var Dens Afsjælede.

Men har jeg fortaalt Dens Udvalde vist, saa har Dens
Hustru med al den Sorg og Uendelighed, hun har forvoldt
Dem, dog ikke betraget Dem. Hun har jo aabent tilstået
Dem sine Planer og sine Tilbrøjelighed.

2.

At en Maand - en virkelig Maand - Ar skuld komin tilfjeds Saas
af en Kvinde paa denne Maand, har jeg nu altid haft ondt ud
af forten. Thi den Ar Hantlinges have, var vel overvejet
de ind udfors, et rent instruktionsomt Udbring. Det er ligesom
et Slags Vandsid, der griber den passjeltand; kan eller him
gjør det, fordi han eller him ikke kan lade sig brenne, hvor
saavel det end kan synes dem. De er slet ikke Herrens over
sine Følelser.

Dens Kone har jo ikke forladt Dem, fordi him ikke holdes af
Dem eller ikke synes at passe for Dem. Og him er ikke grebet
af en Tilbræning til den anden, fordi him hos ham fandt Pleje
af d. Egenskaber, som him i sin Tid søgte hos Dem. Him er
vist med den anden, grebet af en ganske utrolig fysisk
Attraction, naturligvis - og ikke af nogen smuk anden Grund.
Saaledes denne Attraction holder sig og finder Næring hos den
anden Part, kommer selvfølgelig ikke tilbage; men slet plejer
jo ikke at holdes sig overbeviset længe, og saa kommer Tilbagekaldet.
At him ligesom Dem har affekteret noget andet, siger jo intet,
det vil enhver naturligvis gøre - Men slappes den rent fysi-
ske Indvirkning blot en lille Smule, vil him måske opdage, hvor
simpelt et Bytte him har gjort, og him vil sikkert meget
snart erkjende, at, naar him har levet fem Aar med Dem,
vil fem Uger med ham være umuligt at gaa End paa.

Som sagt, jeg tror, som De, at him kommer tilbage - og
hvorfor saa ikke tage imod hende og være glad ved hende -
- I den smukke Legendens Forfatter har efterladt os, har
vi dog allesammen altid haft den største Sympathie med den
forlattede Søn, og vi har saa indmærket fortaent den gamle

Fader, de gør du jostlejs Onsdagden; og en Pone er dog mere
for en Mand end en Søn for en Fader.

De skal naturligvis ikke gjøre det for hendes Skyld — ligesom
dit som Faderen tog imod Sønnen for hendes Skyld — ; De
har sikkert strakt Dem saa vidt, som det ondsindet er muligt,
og i det i Taalmodighed saa stor, at jeg har maattet læse
Deres Pone om for ikke at tro, at jeg vordt læst fejl — at
De er ansvarlig — men De tør dog imod hende for
Dens egen Skyld; fordi De nu stadig holder af hende,
og fordi De neppe ønske at leve dinst alene og uden vanskeligt
at rømme den sidste in, der kan erstatte Dem hende —

Kan De imøde hende, ja da bliver Forholdet et andet, men
det tror jeg endnu ikke De kan — det vil sige naturligvis
imod Forudsetning af, at min hards Legot til atter at vordt
Hilleg til Dem.

Jeg synes det er rigtig, at De er gaaet ind paa Separation, lige-
som jeg tror at enhver Tilnærmelse fra Dens Side vil vordt uheldig.
Jeg synes imidlertid, at det er uheldigt, at De har indviet adskillige
Staaend i dens Skilsmisseplaner for, ja, ejes Ven, fordi jeg
ikke kan opgive Haabet om atter at se et lykkeligt Samfund imellem
Dem og Dens Hustru —

Se nu ejes Ven at hvedt Humørst oppe saa godt De kan,
det er en ganske stor Sorg, der har ramt Dem og der bliver
ud ikke godt for Dem for det første.

En venlig Hilsen fra Dens hustru

Anna Brade